

Predmet C-677/23

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

14. studenoga 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Krajský súd v Prešove (Slovačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

12. listopada 2023.

Žalitelji:

A.B.

F.B.

Druga stranka u žalbenom postupku:

Slovenská sporiteľňa, a.s.

Predmet glavnog postupka

Žalba protiv presude donesene u postupku povodom utvrđivanja nedospjelosti kamata i naknada za kredit, povrata neosnovanog bogaćenja i utvrđivanja nedopuštenosti ugovornih odredbi.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Sud koji je uputio zahtjev traži tumačenje članka 10. stavka 2. točke (c) Direktive 2008/48 u vezi sa zahtjevom da se jasno i sažeto definira razdoblje trajanja ugovora o kreditu i pita odgovara li razdoblje trajanja definirano ugovorom o kreditu razdoblju definiranom kao „tijekom [posla]” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2005/29. Sud koji je uputio zahtjev također traži tumačenje članka 10. stavka 2. točke (g) Direktive 2008/48 u vezi sa zahtjevom da ugovor o kreditu jasno i sažeto definira sve pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope.

Prethodna pitanja

A.1. Treba li članak 10. stavak 2. točku (c) Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravak SL 2014., L 283, str. 66.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48) tumačiti na način da jasno i sažeto definiranje ugovornom odredbom razdoblja trajanja ugovora o kreditu:

- zahtijeva da se izričito definira razdoblje trajanja ugovora o kreditu, primjerice navođenjem datuma sklapanja i završetka razdoblja trajanja ugovora (od... do...), eventualno korištenjem kalendarskih vremenskih jedinica kao što su primjerice mjeseci ili godine (primjerice na razdoblje od jedne godine) ili
- je dovoljno da potrošač treba izračunati ili odrediti razdoblje trajanja ugovora na drugi način na temelju ugovornih odredbi, primjerice na temelju broja mjesečnih obroka ili trenutka konačne otplate kredita?

A.2. Treba li članak 10. stavak 2. točku (c) Direktive 2008/48 tumačiti na način da razdoblje trajanja ugovora definirano ugovorom o kreditu odgovara razdoblju definiranom kao „tijekom [posla]” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i

2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (u daljnjem tekstu: Direktiva 2005/29)?

B. Treba li članak 10. stavak 2. točku (g) Direktive 2008/48 u dijelovima u kojima se navode sintagme „jasno i sažeto” i „sve pretpostavke primijenjene u izračunu te stope” tumačiti na način da:

- pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope moraju biti jasno naznačene u ugovoru kao pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope ili
- potrošač treba sam utvrditi odgovarajuće pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope na temelju ugovornih odredbi?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravak SL 2014., L 283, str. 66.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48): članak 5. stavak 1. točka (g), članak 6. stavak 1. točka (f), članak 10. stavak 2. točke (c), (d), (f), (g) i (h), članak 10. stavak 5. točka (f), članak 19. stavak 5., točka 3. Priloga III.

Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL 2005., L 149, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku poglavlje 15., svezak 8., str. 101. i ispravak SL 2016., L 332, str. 25.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2005/29): članak 3., stavak 1., članak 7. stavak 1.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zakon br. 129/2010 o potrošačkim kreditima i drugim kreditima i zajmovima koji se odobravaju potrošačima te o izmjenama i dopunama određenih zakona), u daljnjem tekstu: Zakon br. 129/2010: članak 9. stavak 2., članak 11. stavak 1.

Člankom 9. stavkom 2. Zakona br. 129/2010 predviđa se da „osim općih elemenata predviđenih Občianskym zákonníkom (Građanski zakonik), ugovor o potrošačkom kreditu mora sadržavati sljedeće elemente:

[...]

(f) razdoblje trajanja ugovora o potrošačkom kreditu i konačni rok otplate kredita,

(g) ukupan iznos i konkretnu valutu potrošačkog kredita i uvjete isplate kredita,

[...]

(i) stopu zaduživanja potrošačkog kredita, uvjete primjene te stope, indeks ili referentnu stopu s kojima je povezana stopa zaduživanja potrošačkog kredita, kao i razdoblja u kojima se stopa zaduživanja potrošačkog kredita mijenja, uvjete i način te promjene; ako se različite stope zaduživanja potrošačkog kredita primjenjuju kada su ispunjeni različiti uvjeti, te se informacije navode za sve stope zaduživanja potrošačkog kredita,

(j) efektivnu godišnju kamatnu stopu i ukupan iznos koji je potrošač dužan platiti izračunan na temelju podataka koji su na snazi u trenutku sklapanja ugovora o potrošačkom kreditu; treba navesti sve pretpostavke primijenjene u izračunu te efektivne godišnje kamatne stope,

(k) iznos, broj i rokovi otplate glavnice, kamata i drugih troškova te, kada je to primjereno, redoslijed kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih potraživanja koja se naplaćuju po različitim stopama zaduživanja potrošačkog kredita za potrebe njegove otplate,

(l) [...],

(m) sažeti popis koji sadržava rokove i uvjete otplate kamata i povezanih ponavljajućih ili jednokratnih pristojbi, ako pristojbe i kamate treba plaćati bez pripisivanja glavnici,

(n) prema potrebi, pristojbe za upravljanje jednim ili većim brojem računa na kojima su vidljivi i transakcije uplata i povlačenje tranše, a ako je otvaranje takvog računa obvezno, zajedno s pristojbama za korištenje sredstava plaćanja i za transakcije uplata i za povlačenje tranše na temelju ugovora o potrošačkom kreditu, te sve druge eventualne pristojbe koje proizlaze iz ugovora o potrošačkom kreditu i uvjete prema kojima se te pristojbe smiju mijenjati,

[...]

(r) iznose pristojbi za javnobilježničke poslove koje plaća potrošač, ako je vjerovnik s njima upoznat.

[...]”.

U skladu s člankom 11. stavkom 1. tog zakona, „smatra se da je odobreni potrošački kredit izuzet od kamata i troškova ako:

[...]

(b) ugovor o potrošačkom kreditu ne sadržava informacije iz članka 9. stavka 2. točaka (a) do (k), (r) i (y),

[...]”.

Zákon č. 40/1964 Sb., Občiansky zákonník (Zakon br. 40/1964 o Građanskom zakoniku), u daljnjem tekstu: Građanski zakonik, članak 122. stavci 1. i 2.

U skladu s člankom 122. stavkom 1. Građanskog zakonika, „rok izražen u danima započinje sljedeći dan nakon događaja o kojem ovisi njegov početak. Petnaest dana smatra se polovicom mjeseca”.

U skladu s člankom 122. stavkom 2. Građanskog zakonika, „rok izražen u tjednima, mjesecima ili godinama završava na dan koji nazivom ili brojem odgovara danu u kojem se dogodio događaj od kojeg rok počinje teći. Ako u posljednjem mjesecu ne postoji takav dan, rok završava na posljednji dan u tom mjesecu”.

Sažeti prikaz činjenica i tijeka glavnog postupka

- 1 Žalitelji u ovom predmetu sklopili su 29. listopada 2014. s bankom tuženikom ugovor o potrošačkom kreditu i istog je dana iznos kredita prenesen na njihov bankovni račun. Ugovor o kreditu sklopljen je na određeno vrijeme i žalitelji su se obvezali da će otplatiti kredit u 108 mjesečnih obroka po 54,20 eura. Mjesečni obroci trebali su dospijevati do dvadesetog dana svakog mjeseca. Rok za plaćanje prvog obroka bio je 20. prosinca 2014., a konačni rok otplate kredita utvrđen je na 20. studenoga 2023. Efektivna kamatna stopa utvrđena je na 17,93 %, a ukupan iznos za otplatu iznosio je 5858,98 eura.
- 2 Točka ugovora o potrošačkom kreditu naslovljena „Pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope” glasila je: „Kredit je dodijeljen odmah, u punom iznosu; korisnik kredita ispunjavat će svoje obveze prema uvjetima i u rokovima utvrđenima ugovorom o kreditu; kamatna stopa primjenjuje se do isteka kreditnog odnosa”. Točkom 12. dijela III. ugovora predviđalo se „Ugovor se sklapa na [...] određeno vrijeme do potpunog uređenja odnosa nastalih u vezi s dodijeljenim kreditom”.
- 3 Žalitelji su osporavali ugovor o kreditu tužbom koju su podnijeli Okresnom súdu Prešov (Općinski sud u Prešovu, Slovačka) i naveli da se ugovorom povređuje pravo žalitelja kao potrošača, s obzirom na to da u njemu nije navedeno razdoblje trajanja ugovora niti su navedene pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope.
- 4 Prvostupanjski sud odbio je tužbu i utvrdio da je dovoljno da se razdoblje trajanja ugovora može zaključiti iz odredbi ugovora o kreditu, konkretno iz broja mjesečnih obroka i datuma plaćanja prvog i posljednjeg obroka.

- 5 Protiv te presude žalitelji su podnijeli žalbu Krajskom súdu v Prešove (Okružni sud u Prešovu, Slovačka) koji je nacionalni sud koji je uputio ovaj zahtjev za prethodnu odluku (u daljnjem tekstu: sud koji je uputio zahtjev).

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 6 Žalitelji navode da se ugovorom o potrošačkom kreditu višestruko povređuju prava žalitelja kao potrošača i ističu da u ugovoru nije navedeno razdoblje trajanja ugovora i u njemu nisu navedene pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope. Ako se utvrdi da su prigovori žalitelja opravdani, mogli bi zahtijevati izricanje kazne za povredu prava žalitelja kao potrošača, čak u obliku oduzimanja banci prava na kamate.
- 7 Žalitelji smatraju da dio ugovora u kojem je navedeno da se „ugovor sklapa na određeno vrijeme do potpunog uređenja odnosa nastalih u vezi s dodijeljenim kreditom” nije jasan i zamjenjuje obvezno navođenje razdoblja trajanja ugovora o kreditu. Žalitelji smatraju da ugovorom o kreditu treba jasno definirati razdoblje trajanja ugovora kako ga potrošač ne bi morao utvrđivati zaključivanjem na temelju drugih ugovornih odredbi.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Prvo pitanje:

- 8 Sud koji je uputio zahtjev najprije navodi da je Sud u predmetu C-42/15 već tumačio jasnoću i preciznost obveznih elemenata ugovora o potrošačkom kreditu, konkretno u pogledu informacija o iznosu, broju i učestalosti uplata kredita. U presudi od 9. studenoga 2016., Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, t. 50., Sud je naveo da nije nužno da se u ugovoru o kreditu navodi svako dospijeće uplate „ako uvjeti ugovora potrošaču omogućuju da bez poteškoća i sa sigurnošću utvrdi datume tih uplata”.
- 9 Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da se podatak o razdoblju trajanja ugovora ne može bez poteškoća utvrditi na temelju drugih ugovornih odredbi, kao što su ugovorne odredbe koje se odnose na obroke, ili upućivanjem na [rok] potpune otplate svih obveza.
- 10 Sud koji je uputio zahtjev smatra da rok za plaćanje prvog i posljednjeg obroka ne mora odgovarati stvarnom razdoblju trajanja ugovora. Riječ je osobito o tome da je predmet ugovora o kreditu usluga koja se, za razliku od kupnje robe, pruža tijekom određenog vremena i potrošač ima pravo ostvarivati koristi iz kreditne usluge tijekom cijelog razdoblja njezina pružanja.
- 11 Prema mišljenju prvostupanjskog suda, točno je da se razdoblje trajanja ugovora može utvrditi i na temelju ugovora u skladu s kojim se ugovorni odnos sklapa na određeno vrijeme do potpunog uređenja svih odnosa koji su nastali na temelju

kredita ili u vezi s njim, ali sud koji je uputio zahtjev smatra da, s obzirom na to da se direktivom zahtijeva da razdoblje trajanja ugovora bude jasno i sažeto definirano, vrlo je problematično utvrditi točne vremenske okvire kreditne usluge, a time i razdoblje njezina trajanja i određeni trenutak potpunog stvarnog ispunjavanja svih obveza. Naime, iako je ugovor o kreditu sklopljen na određeno vrijeme, trajanje ugovora do potpunog ispunjavanja svih obveza nije jasno.

- 12 U tom se pogledu sud koji je uputio zahtjev poziva na pravne odredbe Unije koje se odnose na pojam „razdoblje trajanja ugovora o kreditu”. Prema njegovu mišljenju, očito je da se Direktivom 2008/48 razdoblju trajanja ugovora dodjeljuje sustavna važnost, što ide u prilog zaključku da nije dovoljno da potrošači mogu izračunati ili pretpostaviti razdoblje trajanja ugovora. Može se smatrati da, ako potrošač treba izračunati (pozivajući se na obroke) ili pretpostaviti (pozivajući se na konačnu otplatu kredita) razdoblje trajanja ugovora o kreditu, čini se da takvi izračuni ili pretpostavke u pogledu razdoblja trajanja ugovora ne ispunjavaju zahtjeve jasnoće i sažetosti iz članka 10. stavka 2. Direktive 2008/48.
- 13 Slovačkim se pravom u članku 122. Građanskog zakonika predviđa izračunavanje vremena, među ostalim, u mjesecima i godinama i stoga bi, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, definiranje razdoblja trajanja ugovora u mjesecima ili godinama moglo odgovarati izričitom definiranju razdoblja trajanja ugovora o kreditu, a time i ispunjavati zahtjeve jasnoće i sažetosti iz Direktive 2008/48.
- 14 Sud koji je uputio zahtjev također smatra da su precizne granice razdoblja trajanja ugovora o kreditu ključne za potrošače ne samo sa stajališta ostvarivanja prava u razdoblju trajanja ugovora, nego i sa stajališta utvrđivanja toga kad je riječ o razdoblju prije, tijekom i nakon posla u vezi s proizvodom u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2005/29.
- 15 Sud koji je uputio zahtjev vidi vezu između Direktive 2005/29, Direktive 2008/48 i Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima [odredbama] u potrošačkim ugovorima (vidjeti presudu Suda od 15. ožujka 2012., Pereničová i Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144). Sud koji je uputio zahtjev ne traži tumačenje Direktive 93/13, ali ne može isključiti da će, osobito u pogledu zahtjeva određenosti ugovornih odredbi, biti ključno postići ciljeve Direktive 93/13 (vidjeti presudu Suda od 20. rujna 2017., Andrić i dr., C-186/16, EU:C:2017:703). Postupak se odnosi i na ocjenu toga jesu li pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope primjerene i stoga sud koji je uputio zahtjev namjerava razmotriti i institut nepoštene i zavaravajuće poslovne prakse, što dovodi do pitanja odgovara li razdoblje nakon posla u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2005/29 razdoblju nakon završetka pružanja usluge, što bi se moglo podudarati s razdobljem nakon završetka razdoblja trajanja ugovora.

Drugo pitanje:

- 16 Iz teksta članka 10. stavka 2. Direktive 2008/48 jasno proizlazi da se Direktivom zahtijeva da ugovor o kreditu sadržava pretpostavke primijenjene u izračunu

efektivne kamatne stope (točka (g)), iako se tim člankom 10. stavkom 2. zahtijeva i da se zasebno definiraju pojedinačne pretpostavke, kao što su primjerice iznos kredita (točka (d)), iznos, broj i učestalost uplata (točka (h)), pristojbe (točka (k)). U tom se kontekstu postavlja pitanje zašto se Direktivom 2008/48 zahtijeva da se osim efektivne kamatne stope definiraju i sve pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope, s obzirom na to da se sve pretpostavke potrebne za izračun efektivne kamatne stope zahtijevaju zasebno kao obvezni elementi ugovora o kreditu.

- 17 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je definiranje pretpostavki primijenjenih u izračunu efektivne kamatne stope potrebno s obzirom na zahtjev transparentnosti informacija o efektivnoj kamatnoj stopi i, eventualno, mogućnost provjere njezine točnosti. To stajalište potvrđuje zahtjev da te pretpostavke moraju biti „jasne i sažete” iz uvoda u članak 10. stavak 2. Sud koji je uputio zahtjev smatra da prosječni potrošač ne može prepoznati sve pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope na temelju ugovora koji ima velik broj stranica. U ovom predmetu ugovor i standardne europske informacije o potrošačkim kreditima imaju 10 stranica.
- 18 Kada bi pojedinačni elementi koji čine efektivnu kamatnu stopu bili definirani ugovorom o kreditu kao pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope, potrošač bi se znatno bolje mogao snaći u tom pogledu. To je najbolje vidljivo u slučaju pristojbe za upravljanje kreditnim računom (članak 10. stavak 2. točka (k) Direktive 2008/48), ako vjerovnik prilikom izračuna efektivne kamatne stope ne uzme u obzir tu pristojbu, pod pretpostavkom da je ta pristojba dobrovoljno ugovorena, iako potrošač zapravo nije na nju dobrovoljno pristao, a iz sadržaja ugovora jasno ne proizlazi je li se ta pristojba uzela u obzir prilikom izračuna efektivne kamatne stope. Zahtjev da se takva pristojba naznači kao „pretpostavka primijenjena u izračunu efektivne kamatne stope” omogućio bi da se utvrdi je li vjerovnik uzeo u obzir tu pristojbu prilikom izračuna.
- 19 Sud koji je uputio zahtjev smatra da se Direktivom ne zahtijeva samo definiranje pretpostavki primijenjenih u izračunu efektivne kamatne stope, nego i da one budu definirane jasno i sažeto. Taj je zahtjev ispunjen ako su pretpostavke navedene u obliku sažetka, u suprotnom zahtjev jasnoće i sažetosti ne može biti ispunjen jer i sama formula iz točke 1. Priloga I. Direktivi 2008/48 nije jednostavna i kad bi potrošač morao sam u ugovoru prepoznati pojedinačne pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope, takva struktura (formula i potreba prepoznavanja u opširnom ugovoru) ne čini se jasnom i sažetom.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev smatra da su pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope u Direktivi 2008/48 (članak 5. stavak 1. točka (g), članak 6. stavak 1. točka (f), članak 10. stavak 5. točka (f), članak 19. stavak 5., točka 3. Priloga III.) u više navrata definirane kao pravni instrument, što upućuje na važnost pretpostavki primijenjenih u obračunu efektivne kamatne stope, a razumljivo je utvrđen i zahtjev da sve pretpostavke primijenjene u izračunu efektivne kamatne stope moraju biti navedene u obliku sažetka.